

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w osobie sędziego SA Urszuli Iwanowskiej, po rozpoznaniu w dniu 20 października 2014 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o ustalenie stopnia niezdolności do pracy,

na skutek zażalenia ubezpieczonej na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 sierpnia 2014 r., sygn. akt VII U 458/13,

postanawia: oddalić zażalenie.

SSA Urszula Iwanowska

UZASADNIENIE

E. S. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 20 lutego 2013 r., którą odmówiono jej przyznania prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Wyrokiem z dnia 17 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonej.

E. S. złożyła apelację, w której między innymi wniosła o przyznanie pomocy prawnej – pełnomocnika adwokata z urzędu.

Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił wniosek ubezpieczonej ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Sąd pierwszej instancji przywołując treść art. 117 § 6 k.p.c. wskazał, że w sprawie nie zachodzą okoliczności, które uzasadniałyby przyznanie stronie pełnomocnika z urzędu. Sam fakt nie posiadania wystarczających środków na pokrycie kosztów adwokata lub radcy prawnego nie stanowi podstawy do przyznania takiej pomocy z urzędu. Sąd Okręgowy podkreślił, że przytoczony przepis wyraźnie stanowi, iż sąd przyzna adwokata lub radcę prawnego, jeżeli ich udział w sprawie uzna za potrzebny, co może zachodzić w wypadkach, gdy strona jest nieporadna lub pozbawiona wolności, gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym.

Natomiast w ocenie sądu pierwszej instancji w przedmiotowej sprawie udział adwokata lub radcy prawnego nie jest potrzebny, albowiem nie zachodzą okoliczności, o których mowa wyżej. Sąd Okręgowy miał na uwadze, że treść pism oraz dokumentów złożonych przez ubezpieczoną (w tym apelacji) nie wskazuje, aby była ona osobą nieporadną, wręcz przeciwnie ubezpieczona w toku procesu wykazywała się dużą aktywnością, potrafiła przedstawić celną argumentację, samodzielnie sporządzić prawidłowe pisma procesowe. Także stopień skomplikowania sprawy w chwili obecnej nie uzasadnia konieczności przyznania stronie pomocy pełnomocnika z urzędu. Nadto sąd pierwszej instancji zaznaczył, że zgodnie z art. 5 k.p.c. sąd w razie uzasadnionej potrzeby może udzielić stronom i uczestnikom postępowania występującym w sprawie bez adwokata lub radcy prawnego niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych.

Z powyższym postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie nie zgodziła się E. S., która w złożonym zażaleniu wniosła o ustanowienie pełnomocnika z urzędu wskazując, że w pisaniu apelacji i jej wniosków pomógł jej jeden z

przyjaciół. Ponadto skarżąca wskazała, że jest po operacji serca i ma inne dolegliwości (utrata przytomności, zawroty głowy), które uniemożliwiają branie udziału w procesach sądowych.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że zgodnie z art. 117 § 5 k.p.c. sąd uwzględnia wnioski o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny. W orzecnictwie od lat utrwalony jest pogląd, podzielany także przez Sąd Apelacyjny, że potrzeba taka nie zachodzi, jeżeli sprawa jest nieskomplikowana pod względem prawnym i faktycznym, a strona sama potrafi sobie poradzić w prowadzeniu procesu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1974 r., II CZ 94/74, LEX nr 7511). Nadto w orzecnictwie przyjmuje się, że udział fachowego pełnomocnika w sprawie będzie potrzebny zazwyczaj wtedy, gdy strona wnosząca o jego ustanowienie jest nieporadna, ma trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych albo gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2005 r., III CK 533/04, LEX nr 197647 i z dnia 19 lutego 2010 r., IV CSK 318/09, LEX nr 678016).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie prawidłowo ocenił wniosek ubezpieczonej o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Analiza treści odwołania i kolejnych pism procesowych skarżącej zarówno w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, jak i na etapie postępowania apelacyjnego i zażaleniowego, jednoznacznie wskazuje, że ubezpieczona ma świadomość przedmiotu postępowania sądowego, w sposób jasny i zrozumiały formułuje swoje żądania i je uzasadnia, mimo zgłaszanych schorzeń i dolegliwości. Nadto dotychczasowe czynności podejmowane przez ubezpieczoną wskazują, że posiada ona wystarczającą orientację prawną w zakresie objętym przedmiotem sporu oraz potrafi w sposób przejrzysty i zrozumiały artykułować, i uzasadniać swoje stanowisko. Zdaniem Sądu Apelacyjnego oznacza to, że wbrew twierdzeniom skarżącej posiada ona znajomość sprawy w stopniu pozwalającym na samodzielny w niej udział, bez konieczności pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

Jednocześnie podkreślić należy, że również sam przedmiot sporu nie należy do spraw o dużym stopniu skomplikowania prawnego. W sprawach o rentę z tytułu niezdolności do pracy (ustalenie stopnia tej niezdolności) podstawową kwestią podlegającą badaniu przez sąd jest stan zdrowia ubezpieczonej aktualny na dzień wydania zaskarżonej decyzji ZUS. W związku z tym, podstawowym dowodem w tego typu sprawach jest dokumentacja medyczna przedłożona przez strony oraz dowód z opinii biegłych lekarzy z dziedzin medycyny adekwatnych do schorzeń występujących u ubezpieczonej. Przy czym, ubezpieczona mogła zgłaszać zastrzeżenia do poszczególnych opinii i z prawa tego za każdym razem korzystała. Jednak kluczową kwestią pozostaje ustalenie jej stanu zdrowia na dzień wydania zaskarżonej decyzji. Rozstrzygnięcie sprawy nie wymaga więc od ubezpieczonej specjalistycznej wiedzy prawniczej, a wyłącznie przedstawienia sądowi dokumentacji dotyczącej stanu zdrowia, względnie stawienia się na badania. Ponadto podkreślić trzeba, że ubezpieczona w sposób zrozumiały przedstawia stan faktyczny, o który opiera żądanie, a ocena prawna tego stanu faktycznego należy do kompetencji sądu.

Należy również wskazać, że także stan zdrowia ubezpieczonej nie jest wystarczającą przesłanką do ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Ubezpieczona cierpi na szereg schorzeń:

- stabilną chorobę wieńcową serca,
- stan po przebytych w 2011 roku zawale serca NSTEMI,
- stan po przebytej w 2011 roku operacji pomostowania aortalno-wieńcowego,
- cukrzycę typu II leczoną insuliną,

- otyłość – BMI=36,8 kg/m²,
- zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa – bez neurologicznych objawów ubytkowych,
- stan po usunięciu łagodnego guzka piersi lewej i kilkukrotnym nacięciu ropnia piersi lewej,
- retinopatię cukrzycową prostą – znaczne niedowidzenie do dali okiem lewym i miernym okiem prawym i niedowidzeniem z bliska.

Przy czym, ze względu na stan narządu wzroku oraz schorzenia kardiologiczne, cukrzycę i stan narządu ruchu E. S. jest osobą częściowo i trwale niezdolną do pracy z ogólnego stanu zdrowia. Pomimo istnienia tych schorzeń nie wymaga ona jednak pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych. Z kolei, choroba wieńcowa ubezpieczonej ma charakter stabilny, a po operacji pomostowania aortalno-wieńcowego uzyskano istotną poprawę wydolności wieńcowej. U E. S. nie stwierdzono niewydolności serca. Cukrzyca u ubezpieczonej przebiega bez istotnych powikłań narządowych, nie występują ciężkie klinicznie stany hipoglikemii. Schorzenie to wymaga jedynie przestrzegania diety i redukcji wagi ciała.

Nadto zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa nie powodują objawów ostrego zespołu bólowego kręgosłupa, ani neurologicznych objawów ubytkowych. Natomiast nic nie wskazuje na to, aby ubezpieczona cierpiała na zaburzenia świadomości, utratę pamięci czy też miała trudności w skupieniu uwagi, które mogłyby rzutować na zdolność obrony praw w toku procesu sądowego. Należy ponadto wskazać, że nawet zaburzenia psychiczne, zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem, nie stanowią przesłanki do ustanowienia obligatoryjnie pełnomocnika z urzędu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1997 r. II UKn 404/07, OSNP 1998/21/641; z dnia 19 czerwca 1998 r., II UKN 102/98, OSNP 1999/12/408, postanowienie tego Sądu z dnia 18 października 2011 r., III UZ 24/11, LEX nr 1129130).

Dalej trzeba podkreślić, że Sąd Okręgowy prawidłowo zwrócił uwagę, iż sama sytuacja materialna ubezpieczonej nie stanowi przesłanki przyznania pełnomocnika z urzędu, skoro przytoczony wyżej art. 117 § 5 k.p.c. jednoznacznie wskazuje, że udział pełnomocnika w sprawie musi być potrzebny.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że w sprawie, na obecnym etapie postępowania, nie zachodzi potrzeba ustanowienia dla ubezpieczonej pełnomocnika z urzędu.

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c., zażalenie, jako nieuzasadnione, oddalił w całości.

SSA Urszula Iwanowska